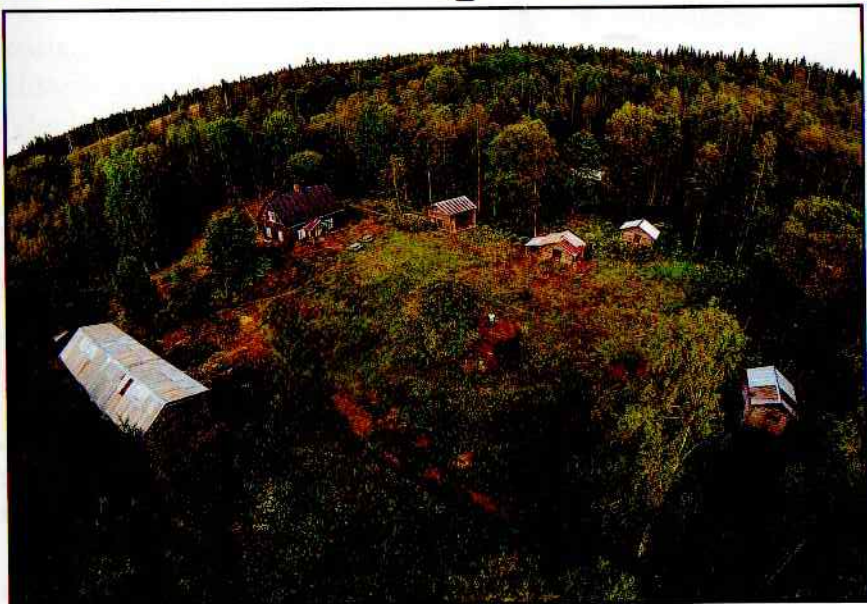

Nr. 162

September 2019

Dette dronebildet er tatt av Knut Sørby og viser Abborhøgda i fugleperspektiv. Riksantikvaren har i senere tid fattet interesse for den skogfinske bebyggelsen på Varaldskogen, og dette håper vi kan bidra til at hus og kulturlandskap der blir bevart. Mer om dette side 6.

Innhold

Nytt fra laget	2
Godt håp for Varaldskogen	6
Storbåten på Møkeren	7
Aktiviteter i Orala	8
Johannes Aaserød	9
Dugnadshelter	15
August Rundhaug	18
Bjørnhullet	21
Hammer	27
En tur paa Østmarken	24
Stormen 1969	27
Sofie Nordby	28
Godt sagt	30
Austmarka-nytt	31

Nytt fra laget

Gaver til laget

Fra Randi og Roald Vestli: 2 malerier, 2 sparebøsser, David Andersen-radio i koffert, 2 bordlamper, glassfat med stett, såper, fotoapparat, utelampe, parafinlampe, flere bøker – bl.a. fra krigstida, rundt bord. Fra anonym giver: Heimsnekret gyngestol fra rundt 1950. Til spillet Årringer fikk vi tømmer til saga og fløting av Thor Bråthen, Arnfinn Granstrøm, Hans Otto Møller og Martin Melbye. Fra Wenche Walla: Album med bilder og historikk fra Brødbøl bedehus, samt innrammede bilder fra Brødbøl. Fra Elin og John Larsen: Kjøkkenkniv, skjærebrett og kaffetrakter til Orala. Fra Yngvar Strandseter: Egenprodusert tegning av Skinnarbøl-bygningen. Fra Martha Rognhaug: Gardiner til stuerommet i Orala og en 10 liters kjele med tykk bunn og lokk. Martha har ei venninne i Charlottenberg, Ann-Mari Stecksén, og hun har vevd 13 filleryer som skal pynte golvene i Orala. I tillegg har hun gitt oss en neverlur som er laget i Finland. Hjertelig takk for gavene.

Tundag lørdag 21. september

Historielaget inviterer til tundag lørdag 21. september kl. 11 – 15. Enten du har noe å selge og/eller ønsker å gjøre en god handel, er du velkommen til å sette opp en bod på tunet denne dagen. Det er gratis! Har du noe som er laget på kjøkkenet heime eller «snikkerboda», i hagen, eller også annet du vil andre skal få glede av ved en god handel.

Historielaget selger brødsiver med heimlaga hvitost eller prim. Brødet er i år stekt i steinovnen i Smedstua! Du får også kjøpt kaffe og skremjøsresk. Skremjølet kommer fra Holmen mølle!

Vi serverer også «Kølarn's favoritt». Hva er det? Kom, se og smak!

Alle våre bygninger på tunet er åpne. 50-tallsrommet innbyr til litt nostalgi.

Historielaget selger bøker, hefter, kart og medlemskap.

Vi selger nypoteter fra Orala.

Velkommen! Her blir det «heimtriveli». Er det noe du lurer på, ta kontakt med Rolf Amundsen, tlf. 993 95 700.

Nye medlemmer

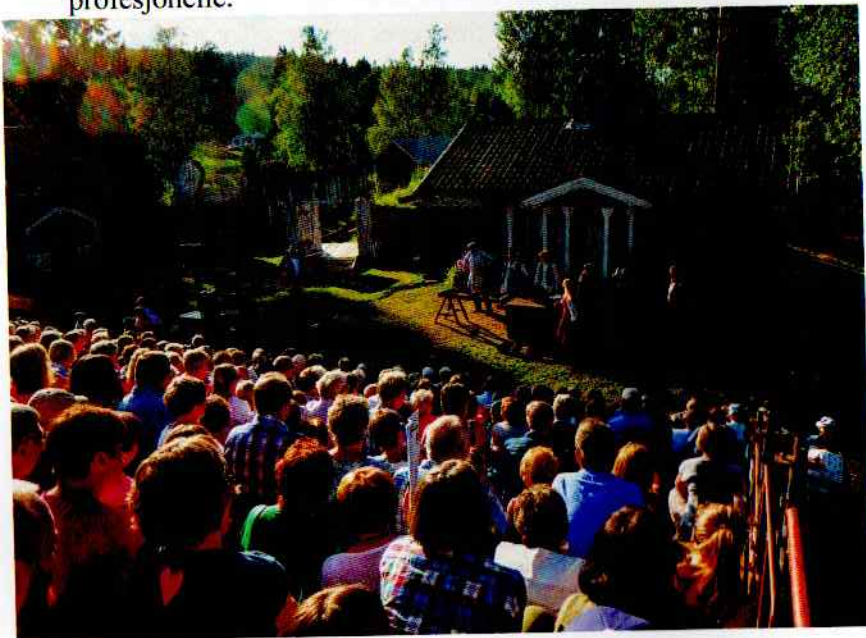
Arne Asprusten, Hurdal. Magnar Furuli, Granli. Lisbet Pehrsen, Oslo. Inger Gran, Geilo.

Årringer ble en suksess

Av Åge Sørmoen

Fem fullsatte forestillinger og en overveldende mottakelse av et begeistret publikum! Dette ble det optimale av hva de største optimistene hadde ventet seg av teaterforestillingene på Bygdetunet 26. – 30. juni. Spillet bygger på Yvonne Andersens bokserie Årringer. Etter en generalprøveforestilling der en snublet litt i strømbrydd og regnskyll, virket det som alt klaffet i det videre spillet:

- Været var strålende alle fem dagene
- Stykket hadde en story som passet fint i bygdemiljøet, og Austmarka-dialekten ble godt framført.
- Gode skuespillerprestasjoner, både av lokale amatører og profesjonelle.

Tribunen som var bygd for anledningen, rommet over 300 personer.

Foto: Knut Sørby.

De som overvar forestillingene har bare rosende ord om hele arrangementet. Det skjedde noe både før spillet – i pausa – og etterpå. Publikum kunne kose seg med god mat og forfriskende drikke. De kunne se på sagbruket i drift, tømmerfløting, taterleir, barn som lekte og seriøse, svartkledde damer som forkynte Guds ord. Eller kanskje de ble bydd klokkebytte eller en dram heimebrent. Både velforeningen som solgte drikke og historielaget med matsalget fikk kjærkomne kroner til sin drift. Austmarka Bygdetun bød på fine, tidsriktige kulisser, og vi får tro at disse kan brukes også i andre framvisninger.

Snekkergjengen er i aktivitet

Lagets gruppe av håndverkere/snekkere er svært nyttige å ha når noe skal repareres eller bygges. Gruppen teller 5-6 personer og samles til innsats hver onsdag. Her er det åpent for alle som vil delta, og med på kjøpet får man sosialt samvær og en god følelse av å ha gjort noe nyttig for historielaget. Kanskje det kan etableres en dag i uka i verkstedet på Nystuen vinterstid der det kan drives med finsnekring. I sommer har gjengen laget ny kanal til spissmaskinen på mølla, og det er laget hyller i Nystuen. I forbindelse med spillet Årringer ble det bygd vegger, dører og plattinger. I disse dager blir det satt opp overbygg til stikkehøvel og bormaskin for vannrør. Forut for dette ble det planert og støpt fundamenter. Det neste prosjektet blir å bygge båthus ved badstua og kombinere dette med skifterom for de badende.

Snekkergjengen i full sving med å få tak over maskinene våre.

Foto: Knut Sørby.

Godt håp for den skogfinske bebyggelsen på Varaldskogen

Av Åge Sørmoen

I de senere åra har det skjedd noen hendelser som gir håp om at hus, landskap og øvrig skogfinsk kultur kan bli tatt vare på også på den sørlige del av norsk finnskog.

Det kan nevnes i stikkords form:

- Norsk Skogfinsk Museum (NSM) blir stiftet 2005
- NSM kjøper Orala 2011
- Finnskogrunden, turløype på 5-6 mil, åpner 2015. Går innom de mest verneverdige finnetorp på Austmarka.
- Riksantikvaren har vurdert Statskogs eiendommer på Austmarka. Resultat: Alle hus i Abborhøgda fredes, samt badstua og stabburet i Nordgarden, Varaldskog 2017. Innmarka i Abborhøgda foreslås fredet.
- Fortidsminneforeningen overtar forvaltningen av Abborhøgda 2019.
- Alle hus i Orala fredes 2019. Innmarka i Orala foreslås fredet.
- Flere hus i Kvåho, eid av Statskog, har dårlige tak. NSM og Statskog har stilt seg positive til å gjøre noe med det.
- NSM har fått finnetorpet Viberget på Brandval Finnskog som gave 2018.

Arrangement i Abborhøgda 5. oktober

Lørdag 5. oktober ønsker Fortidsminneforeningen velkommen til Abborhøgda, der det bys på et variert program utover dagen. Dagen starter kl. 11.00 med vandring fra Lebiko til Abborhøgda, og der blir det taler ved representanter fra Statskog, Turistforeningen, Riksantikvaren og Fortidsminneforeningen. Det blir servert Silpo, og deretter blir det presentert skogfinske emner ved Terje Bredvold, Birger Nesholen, Leikny Bekkevold og Hans Johnsson. Det blir kaffe og kaker, samt musikalske innslag, og det blir aktiviteter for barna.

Arrangement i Orala 19. oktober

Det er planer om å ha et arrangement i Orala lørdag 19. oktober i forbindelse med fredningsvedtak for stedet. Detaljer om dette blir å lese på Austmarka Historielags hjemmeside og i avisa Glåmdalen.

Thomas og Pernille

Arild Thomassen har skrevet om Thomas Olofsson og hans hustru Pernille i tre deler. De var foreldre til Olof Thomasson som etablerte seg på Austmarka for vel 150 år siden. Artikkene i medlemsbladet har vært interessante og velskrevne. Vi beklager at forfatternavnet falt ut i siste delen som sto i forrige nummer.

Storbåten på Møkeren

Vi skrev litt om fløting i forrige medlemsblad, og Godtfred Nygårdseter fortalte at han hadde vært med på tømmerfløting i Møkeren i 1959 – fra Langtangen til Femoen.

Etter å ha sett bilde av Storbåten i vårt forrige blad, skriver Godtfred at båten de brukte i 1959 var laget av eik – og ikke av jern som den avbildede. Forklaringen på dette fikk jeg av Torunn Nygård og Erik Hamre. Henrik Nabben som var båtfører i 1959, var også eier av båten. Han hadde skaffet seg sin egen som han brukte bl.a. til å «soppe» tømmer med. Sopping gikk ut på legge tømmeret lagvis med honved mellom lagene og surre det sammen.

Torunn og Erik husker bestemt at Storbåten var en jernbåt, men det var aldri noe tak over den når den var i bruk som fløterbåt på Møkeren.

Åge Sørmoen.

Aktiviteter i Orala

Lørdag 15. juni ble det arrangert vandring fra Orala til Abrahams-
torpet og tilbake igjen – en marsj på cirka ei mil. 20 personer deltok
på vandringen, og ytterligere 10 var med på grilling og sosialt samvær
i Orala.

Dagen etter (16/6) ble det holdt friluftsgudstjeneste på finnetorpet med
rundt 25 deltakere i fint sommervær og med kaffeservering etterpå.

Tirsdag 18. juni hadde Kongsvinger kirkelige fellesråd årsmøte der,
og Oralas Venner sto for matservering.

Som et ledd i Den skogfinske uka etter Finnskogdagene ble det holdt
musikkarrangement i Orala onsdag 17. juli. Søndre Finnskogen Spell-
mannslag og Kæra på bruket samlet 90 tilhørere denne vakre
sommerkvelden.

*Det hender at en må improvisere litt når ikke alt utstyr til potetdyrking
er på plass. Her er Øyvind Strandseter og John Larsen i gang med å
hype poteter med traktorvinsjen som trekraft. Foto: Elin Larsen.*

Slåttedugnaden ble avviklet 27. juli. Dette ble en varm fornøyelse for
20 deltakere med 30 varmegrader i skyggen!

Slipehuset har blitt fullstendig restaurert på en bevaringsverdig god
måte.

Store mengder kvist er ryddet vekk, og veden er tatt vare på.

Åtte ungkyr har gått på beite i jordet i sommer, og det er trivelig å
høre bjeller og rauting når en kommer dit.

Innmarka er nå godkjent for tilskudd som beitemark, og det vil
forhåpentligvis føre til at en del dugnadspenger kommer Orala til
gode.

I sommer har Oralas Venner bokført 554 dugnadstimer.

Kraftkaren Johannes Aaserød

*Bjørn Aaserud har sendt oss en artikkel som sto i Glåmdalen 6. juli
1956. Bjørn er tippoldebarn til Ole Olsen Aaserud, smeden som kom
til Austmarka og slo seg ned på Smedhaugen ca. 1875. Ole Olsen var
kjent som en sterk og kraftig kar. Men hans bror Johannes som
artikkelen handler om, gikk for å være Norges sterkeste på den tida.*

En dag omkring 1830 kom det et svært tømmerlass til Disenå i Søndre
Odalen. Noen karer var møtt opp og tok imot og gikk straks i gang
med å lempe stokkene av. Men det var tunge saker, så arbeidet gikk
sent. Formannen ble sint. Han brukte grov kjeft og ble ikke blidere
da han fikk se en 18 års ungdom stå og henge borte på tomte og flirte
av de svettende karene.

Da sprakk det for formannen:

- Hei du! skrek han. Stå ikke der og flir! Du kan få hjelpe til du
også, din drittgutt!

Ungdommen nikket.

- Gjerne det! og ruslet bort til lasset.

- Hold dere unna! sa han og kløv opp. Og så kastet han stakkene av som om de hadde vært gardstaur.

Karene måpte og formannen var litt spak:

- Faen også! Jeg tok nok feil, for du er neiggu ikke noen drittgutt!

Denne unggutten, det var **bestefar** min det, **forteller Martin Pedersen** på Matrand. Han bestefar ble viden kjent som Norges sterkeste mann. Han het **Johannes Aaserød** og var født på en husmannsplass i Søndre Odalen. Og han var så fattig som det går an å bli. Men han vokste opp til en kjempe og var over all måte sterk. Han ruvet ikke stort, men la han neven over en tallerken, kom tallerkenen bort, og fra neven og opp gjennom armen var det bare sener. Doktoren sa han hadde dobbelte sener, og noe ekstra måtte det jo være siden han var så mye sterkere enn andre folk.

En gang jeg var liten gutt skulle jeg bli med bestefar fra Åserud til Pålsrud hvor far min var. Vi måtte altså over Glomma. Men da vi kom til ferjestedet Fulu, var det ikke noen ferjemann der, siden det var søndag. Men han bestefar ville ikke uroe ferjemannen på en slik dag, så han sa til meg:

- Du Martin, båten er låst fast, men vi tar ferja og ror sjøl!

Men ferja var en diger historie som kunne ta 2 hestelass og 2 vogner og ble rodd av 8 mann med hver sin tunge åre.

Ja, jeg var jo bare guttungen og hadde ikke noe jeg skulle sagt, så jeg gikk om bord i ferja sammen med bestefar. Og han tok 2 årer og rodde. Og du må ikke tro at vi drev av! Vi kom over på det riktige stedet, og da vi var gått i land dro han bestefar ferja godt opp også.

- Ellers kan den jo drive av, og det ville være gæli det, serù, Martin!

Vi gjorde også tilbaketuren i samme ferja. Han far var blitt med oss ned til Glomma for å hjelpe til med å få ferja ut igjen. Men bestefar bare dytte'n til side, tok tak i ferja, og skjøv den uti så sanden sprutet. Han var over all beskrivelse sterk, han bestefar.

Det var vel mange som forsøkte seg på'n, vedde me'n og slikt noe?

- Joda, sier smed Pedersen. En gang han stod i butikken til Per Kvernhaugen på Disenå sa handelsmannen til ham:
- Greier du å bære denne saltsekken hjem til deg uten å hvile skal du få den!
- Er det alvor det? sa bestefar.

Jo det var det. Men det skulle være med en kar for å passe på at bestefar ikke hvilte underveis på den 1 mil lange veien.

Da var det jo bare å gå, mente bestefar. Han slengte sekken over skulderen og la i vei, og uten å hvile bar han sekken helt fram. Men da han kom til hagegjerdet rundt den plassen han eide, stod det så bra med tyttebær der at bestefar bøyde seg ned med sekken på ryggen og gav seg til å plukke.

- Det går ikke an å gå fra all denne fine bæra! sa han.

Men da sa karen som hadde vært med ham:

- Kan du gå ei mil med denne sekken og etterpå plukke tyttebær uten å ta sekken av deg, behøver ikke jeg å passe på deg lenger!

Og dermed gikk han.

Som de fleste sterke folk var Johannes Aaserød en snill kar.

- Han var så snill, så snill, sier sønnesønnen. Han ville nok ikke gjøre noe menneske vondt, men av og til falt det seg slik at han måtte ta i litt hardt, han også.

Således en vinter da han og bestemor kjørte en tur til Kristiania, som det het den gangen. De kom til det losjiet de pleide å ta inn i, men det var akkurat i det øyeblikket en slagsbror holdt på å rydde spisesalen. Det var fælt til skråll og leven, for karen jagde folk ut gjennom dører og vinduer.

- Her kan vi da ikke være, sa bestemor.
- Vi er nok nødt til det, sa bestefar. Vi er nok nødt til å ha oss litt mat og få oss en hvil og det må Blakken også. Det er jo her vi bruker å ta inn, så bare kom!

Så gikk de inn i spisesalen og satte seg på en benk nedmed døra.

Dette så slagsbroren, som nå hadde jaget ut alle som var der. Og dermed gikk han bort til bestefar, slo neven i brystet på ham og sa:

- Det er best du går samme veien som de andre!

Men dette var ikke bestefar enig i.

- Ta det med ro og sitt her en stund du! sa han og satte karen på det ene kneet sitt, enda han sparket imot det han kunne. Du kan trenge å hvile deg litt du også!

Men da karen drev på med å bråke og banne, ble bestefar litt ergerlig, og så sa han til bestemor:

- Lukk opp døra du **Goro!** Jeg tror det er best han kommer litt ut, han også!

Og dermed tok han karen med den ene neven i nakken og den andre i halerota og kastet ham håndfritt ut gjennom døra. Etterpå gikk han fram i døra og sa til dem som var utkastet:

- Nå kan dere komme inn igjen, karer! Nå er det bra her!

Og kom gjorde de. De stormet inn og sparte ikke på brennevinet til bestefar. Det er nok noe som du skjønner også, tenker jeg.

Men det var ikke alltid det endte så gemyttlig. En gang Johannes var i Kristiania kom han ut for en bryggesjauer med helt usedvanlige krefter. Mannen gikk under navnet "Bryggen" og kunne bære en saltsekk under hver arm, så det var ingen smågutt. Han hadde hørt om den sterke odølingen og hadde bestemt seg for å prøve ham. Så da Johannes en dag kom kjørende ned på brygga, gikk "Bryggen" uten videre bort til ham og smurte til Johannes i ansiktet med et svøpeskaft med blyklump i enden. Slaget gjorde vondt og blodet silte nedover ansiktet på Johannes, som for en gangs skyld ble alvorlig sint. Han slo nevene i "Bryggen", løftet opp og klasket ham med hodet først mot navet på vogna og etterpå slengte han ham ned på vogndraget så han brakk lårbeinet. "Bryggen" gikk låghalt resten av sitt liv. Men han innrømmet at han hadde fått lønn som forskyldt, så han og Johannes var senere de beste venner gjennom alle år. – Men jaggu var han sterk! sa bestefar.

Det var engang en som ødela brillene til bestefar, forteller **Martin Pedersen** videre. Men det måtte fyren betale for. Det var omkring 1890 og under en marken i Kongsvinger.

På den tiden var det ikke marken som nå, men *ordentlig* marken med sirkus og bajasser og alt slikt noe. Bestefar tok meg med for å se på alt dette, og så kom vi til slutt til et sted hvor en fyr i rød topplue danset på ei plattform. Han hoppet, spratt og sparket.

Bestefar var gammel den gang, med briller og grått skjegg rundt haken, og han satte ansiktet rett bort til plattformen for å se godt. Dette la topplue-karen merke til. Han danset nærmere og nærmere bort til bestefar inntil han var helt innpå, og så spente han til brillene så de fauk bortetter og gikk i stykker. Men da hogg bestefar tak i karen. Toppluekaren prøvde å komme seg unna, men kunne spart seg umaken, for bestefar slapp ikke, men dro av gårde med ham til futen. Jeg begynte å gråte - jeg var jo bare en liten gutt. Men bestefar sa:

- Ikke gråt du, gutten min. Det er ikke farlig. Han skal bare få lov til å betale for brillene!

Så kom vi da inn på kontoret til futen.

- Hva er det du kommer med der, Johannes? spurte futen.

- Jeg tenkte han skulle få lov til å betale for brillene!

Da slipper han lettere enn han fortjener, sa futen og gav fyren ordre om å betale Johannes 4 kroner.

Det gjorde han. Og da han det hadde gjort, satte han i full fart nedover gata. Jeg synes ennå jeg kan se den røde topplua hans hoppe opp og ned ettersom han sprang.

Johannes Aaserød tok en gang et løft som ikke mange gjør ham etter.

- Svenskene drev en tid med jernsmelting ved Galterudenga, forteller Martin Pedersen. Bestefar arbeidet den gang som smed der, og likedan min far. En dag skulle det legges 2 store

malmringer på masovnen. De veide 400 kg hver. Svenskene stod og spekulerte på hvordan de skulle bære seg ad for å få dem opp på den letteste måten, og en av dem sa da til bestefar som stod like ved: Du som er så sterk kan vel bære opp disse for oss?

Alle måtte forstå at det bare var sagt for å holde Johannes for åp. Han ble da også alltid ergerlig når noen kom med fantord om kreftene hans. Så han svarte ikke svenskene med et ord, gikk bare stille fram, tok den ene ringen, svingte den på aksla og gikk opp og la den på ovnen. Likedan med den andre, mens svenskene bare måpte.

Men da bestefar kom ned etter den andre turen sa han henvendt til svenskene:

- Elleve svensker og en hestelort, det er ei tylft det!

Og gikk så igjen bort til arbeidet sitt.

Det er en underlig historie om hvorledes Johannes Aaserød fikk kjempekrefter, og hans sønnesønn forteller den slik:

Som liten gutt var Johannes en dag i bærskogen med sin mor. For å kunne plukke lettere satte mora guttungen igjen på en stubbe, mens hun selv slo et slag lenger inn i skogen.

Da hun kom tilbake satt Johannes og spiste på ei kake som det røyk av.

- Hva er det for noe? sa mora.

- Jeg fikk kaka av kjerringa, sa Johannes.

Mora så seg om, men det var ingen kjerring. Hun så ikke et menneske. Da de kom hjem tok mora kaka og brakk av en bit til bror til Johannes. Men faren sa at Johannes som hadde fått kaka også skulle spise den, og dermed ble det.

Bror til Johannes var også en kraftig kar, men ikke på noen måte noe slikt som Johannes, som i sin tid gikk for å være den sterkeste mann i Norge.

Han døde i 1893, 84 år gammel, og ligger begravd på Strøm kirkegård.

Dugnadshelter

Midtsidene

Uten våre iherdige dugnadsarbeidere hadde det stått dårlig til med aktiviteten i historielaget. Fredag 16. august ble det arrangert grillfest på Tunet for disse. Og i fint sommervær ble det en koselig sammenkomst for dugnadsfolket. Hadde alle innbudte kommet, kunne vi ha vært nesten dobbelt så mange.

Grappa foran og til venstre for låvebrua, bakerst: Tore Eriksen, Per Thoresen Møller, Yngve Fjellseth. Nest bakerst: Arvid Kolstad, Tove Embre, Solveig Enderud (halvt skjult). Nest fremst: Wivi Kolstad, Eli Skyberg, Kari Tangen, Ingrid Sønsterudbråten, Bodil Granstrøm, Liv Holmen, Emmy Østgård, Bjørn-Ulf Østgård, Knut Holmen. Foran: Elin Larsen, Øyvind Strandseter, Normann Olsen, Roland Paltiel.

På låvebrua, bakerst: John Larsen, Svein Egil Sjøvika, Åse Wilhelmsen, Bjørn Strandseter, Knut Sørby. Nest bakerst: Randi Kjernsby, Mona Øverby, Mette Selbekk, Elisabeth Lindberget, Rolf Amundsen. Foran: Åge Nilsen, Åge Sørmoen, Marit Roverudseter, Åge Karterud, Karin Nordstrand, Violet Olsen, Eivor Dahl, John Martin Øverby

En prat med August Rundhaug

Av Andreas Aafloen, Glåmdalen 1953

En motor tøffet og gikk. Det var et godt tegn. Mannen var sikkert å treffe. Det er ikke hver dag en er så heldig. August Rundhaug eller «Mengern» som han kalles i daglig tale på Austmarka, bruker ikke å sitte i stuekroken. Tross sine snart 80 år er han som en ungdom å se til, rask på foten og rank i ryggen. Han sto ganske riktig ved motoren sin da jeg kom fram til stedet der han bor, og med våkent øye fulgte han vedhoggerens gang. Det må gå maskinmessig for seg, sier han og peker på vedhoggeren. Den går med motordrift, og han er stolt over sitt maskineri. Det har han grunn til også. Han sier sjøl at han var den første som konstruerte en slik maskin, og det er mange gardbrukere som er begeistret over «patenten» hans. Vedhoggeren består av en slags kile som er montert på et stort hjul. Dette hjulet sitter på en bukk og blir dratt av en motor. Den vedkabben må se snodig ut som ikke «Mengern» får råd med i sin maskin. Fra maskinen har August montert en leder, slik at han slipper å kaste veden inn i skålen. Å hogge vinterveden med et slikt redskap tar ikke mange timene. Der man før sto i dagevis og hogg ved til vinteren, tar det samme arbeidet bare en dag med maskinen til «Mengern». – En må da følge med tia om en blir gammel au, sier han. Dette er den billigste maskinen en gardbruker kan skaffe seg, mener han.

August er altnuligmann. Men det er som sagmester han er best kjent.

På dette området er han kjent langt utover Austmarkas grenser.

– Vi får gå inn, sier han.

– Var du gammel da du begynte på sag?

– Da var je 15 år. Je var med far på saga til Ole G. Solberg. Det var som bakgutt. Je fekk 12 øre tylfta, så det var dårlig betaling. Sea reiste je rundt på mange sagbruk omkring. Je var like neri Halden.

– Du drev bare med sagnarbeid?

– Å nei da. Hos O. A. G. Solberg var je i 10 år. Der var je altnuligmann. Det er allslags ærbe på en stor gard veit du. Det var smiing og snekring og mye gardsærbe. Je kommer i haug en gang han O. A. G. hadde miste nøkla til pengeskapet sitt. Og der hadde

han mange viktige papirer, veit du. Og mange penger. Han leitte og leitte, men nøkla var borte. Je hadde gjort litt tå hørt åt'n før, og så kom'n og spurde om itte je kunne prøve å gjæra nøkler åt'n. Je sa je sku prøve, men je lover ittnå. Mange gonger var je innpå kontoret og titte og studerte hossen je skulle få det teil. Men trea dagen lell så var skapdøra oppe. Da lo «Stor-sølbern». Detta var eit mesterverk, sa'n. Hadde det itte vøri for det je kjinner dæ så væl så hadde du itte fått vøri her lenger, sa'n. Han hadde nuk itte tenkt at je sku greie å gjera slike nøkler. 3 kroner fekk je før det ærbe, og det var god betaling.

– Det var mange som sa tel mæ at je skulle prøve å komma inn på verksted i Kristiania, je som hadde slikt handlag med alt. Og je dro innover og kom inn på Nylands Verksted. Je begynte som læregutt, men verksmesteren skjønnte snart at je var bere enn en læregutt. Og han satte meg ved den største dreiebenken. Det første je gjorde der var å dreie en aksling tel en motorbåt. Je er sekker på at at den akslingen er like god den dag i dag. Der var det bra betaling. Je fekk 5 kroner dagen.

– Du var lenge ved Nylands Verksted?

– Nei, je lengte hemat til sagbenken. Je kom til kammerherre Egeberg på Skinnarbøl. Der var je nåa år. Foruten sagærbe så gikk je i skogen og målte tømmer. Sea så reiste je til Ør herregård ved Halden. Det var en utenriksminister Brådland som bodde der. Det var et stort gods. Je skulle drive på garden og gå frua til hånde da Brådland for det meste var borte. Han hadde kontor i Oslo. Han hadde også mie skog som telhørte godset. Det var en austmarking som bestyrte den. (Karl Holmen, 1883-1970, farfar til Knut Holmen. Red. anm.) Fru Brådland var ei grepa frue. Punktlig og akkurat. Det gikk itte an å færa med fanteri der. Ho var flink tel å skute elg. Ho skaut mange elger. Den første tok a da ho var 14 år og den siste da ho var 60.

Og Brådland også var en bra kar. Je var me'n tel slottet en gong. Je får kort i från på gebursdagen min, sier August og ranker seg. Så reiste je derifra til Billinge gods i Søndre Värmland og satte opp ei sag der og var med og skar. Der hadde je en stor stokk på sagbenken en gong. Den holdt 39 tommer på 10 ærner. Det er den

største stakk je har sett. Men den gikk det ikke an å skjæra, veit du. Den vart tatt på si og tekt over og ligger der som en severdighet. Og derifrå bar det til Kiærsaga på Austmarka. Der var je til den vart nedlagt føre krigen.

– Har du satt opp mange sager?

– Je har satt opp 39 i alt på de forskjellige steller.

– Hvor mange tylfter kunne de skjære på dagen den tida?

– Den tia var det styggrovt tømmer, og det vart aldri over 15-20 tylfter. Men je har vøri på ei sag som vi skar over 100 tylfter på. Men det var ei moderne sag. Det var nere ved Fredrikstad. Sea har je rusle heime. Je har sag sjøl, og det er alltids noen som skar ha skøri noe materialer.

Og er det noe som skal gjøres bortover med motorer eller noe annet maskineri, så blir August budsendt. Han er ikke tung å be. Slikt liker «Mengern». Det fins vel ikke den motoren som er så vrang at ikke han får liv i den. I fjor solgte han den motorsykkelen som han kjøpte i 1921. Den ble for tung å handtere for en gammel mann, sa han. Men i høst har han kjøpt seg knallertmotor og skal få en lettere sykkel å kjøre på til sommeren. Han drar fram ei kasse og viser meg stolt den motoren som skal dra ham av sted til Kongsvinger og andre steder.

– Je skar montere og gjæran i stand i vinter, sier han.

Det hører vel til sjeldenhetene at en 80-åring går hen og kjøper seg ny motorsykkel.

– Dom titte rart på mæ da je kjøpte'n, sier han.

Og det var ikke så rart, slike motorsykler hører nå en gang mest ungdommen til.

August er distriktets eldste motorsykelkjører. Han har fått diplom av et forsikringsselskap for prikkfri kjøring gjennom 50 år.

Tross sin høye alder var August aktivt med i heimefronten under krigen. Det var mange som Gestapo jaget som fikk hjelp av ham. Mange åretak i all slags vær tok han over Møkeren natters tider med folk som måtte bringes i sikkerhet. Det er mange som står i taknemlighetsgjeld til August Rundhaug.

Han er født på plassen Rundhaugen på Austmarka den 24. april 1873. Blir således 80 år 24. april i år, og det blir sikkert folksomt på Åsli den dagen.

Tross den dårlige levemåten som hersket hos det arbeidende folk den tida da han vokste opp har han bevart helsa godt. Det var som oftest margarin og svart sirup og kaffe som var den vanlige maten den tida. Men han har aldri vært hos doktor, betrur han meg. Riktignok har hørselen sviktet en del, men det er ingen hindring for ham. Han følger med i tida og har kjøpt seg de nye høreapparatene, og han er tilfreds.

– Nei, je liter full ut att je, sier han, det blir ingen ved med detta. Og snart starter motoren igjen, og han står og beskuer sitt verk. Men snart høres vedhoggerens slag mot kabben.

Da er «Mengern» i sitt rette ess.

Bjørnhullet

Av Rolf Amundsen

Det er litt vanskelig å se hvor gammel plassen er. Trolig er de første beboerne skrevet for Bottilsrudsæteren i kirkeboka. Det er vanskelig å si hvor egentlig Bottilsrudsæteren var, men trolig har det vært 2 plasser med det navnet. Det sies at det skulle være det nåværende Vestsætra, men veldig usikkert.

En Ole Eriksen fra Bottilsrud bodde i hvert fall her fra 1863 til 1874. På tellinga i 1865 het plassen Bjørnhullet og den var trolig selveiende fra 1864 til ca 1869.

Ole Eriksen (1834-1897) fra Bottilsrud var gift 1863 med Karen Sophie Larsdatter (1838-1925) fra Aaserudhaugen. De hadde barna som var født her: Ingeborg født 1863, Berthe Maria født 1864, Marthea født 1866, Ole (1868-1871), Elise født 1870, Karen født 1872 og Ole født 1874. Familien flytter herfra ca 1874 og kjøper søstun Gylderud og får der barna: Laurits født 1876, Johan født 1878, Emil (1883-1884) og Karl født 1884. Ved tellinga i 1865 bodde Ole og Sophie her med barna: Ingeborg og Berthe Maria. Farbror Torbjørn Olsen var 52 år og bodde her og var enkmann, Ole Hansen var 20 år og dreng og Ragnhild Pedersdatter var 18 år og pike. De hadde 3 kuer,

6 sauer og 1 gris og sådde 1 ½ tønne bygg og satte 5 tønner med poteter.

Det kom en ny bruker hit og det var Erik Olsen (1810-1889) også han fra Bottilsrud og i slekt med forrige bruker. Erik var gift i 1838 med Kari Karlsdatter (1808-1892) fra Solberghagen. De hadde trolig ikke barn. Ved tellinga i 1875 bodde Erik og Kari her som husmann med jord. Sigvard Olsen født 1866 var fostersønn (sønn av Ole Hansen Merildsagen og Karen Olsdatter Kolbjørnsrud). Ellers var det familie til her: Martin Olsen født 1853 fra Sørum og Karen Olsdatter født 1846 fra Kolbjørnsrud med dattera Oline født 1875. De fikk senere barna her: Anne født 1877, Emma født 1878 og Ole Marius født 1882 og de bodde senere på Langeland, Vinger. Det var 2 kuer og 3 sauer på bruket og de sådde 1/8 tønne bygg, ½ tønne blandingskorn og ½ tønne havre og de satte 2 tønner med poteter.

Det kom en ny familie hit rundt 1883 og Erik og Kari ble boende her til de døde i 1889 og 1891.

Ole Olsen (1845-1937) var fra Aaserudstrand søndre og var først gift 1872 med Olea Amundsdatter (1842-1875) fra Gammelsæteren. De fikk 2 barn: Andreas (1873-1964) var gift med Anna fra Romerike og bodde i Kirkegårdsgata på Tøyen i Oslo. De hadde barna: Arthur, Olga, Inga, Karen, Fredrikke og Ole, men ingen etterkommere. Ida født 1875 og reiste til Amerika som 16 åring. Ingen kontakt senere.

Ole ble enkemann og giftet seg 1878 med Karen Hansdatter (1852-1935) fra naboplassen Nysæteren. De bodde på Strand før de flyttet hit rundt 1883. Både Ole og Karen kom til Nerbakken rundt 1934. De hadde barna:

1. Ole (1878-1957) reiste til Amerika første gang i 1906 og var over en tur senere. Han kom hjem igjen til Bjørnhullet og det var han som tok over etter foreldrene i første på 1930 årene. Han drev plassen alene til rett etter krigen. Han ble blind og flyttet til søsteren i Nerbakken.
2. Marie født 1880 flyttet i 1900 til Nes, Romerike og giftet seg med Vilhelm Johansen fra Nes og bodde på Vormneshagen. De hadde bl.a. barna: Hanna og Emma.
3. Hanna født 1882 giftet seg i 1900 med Ole Gundersen født 1879 fra Barbakken. De hadde sønnen Karl Marius født 1903 før de

reiste til Amerika. De skulle visstnok ha bodd på Øster ei stund. Det har ikke vært kontakt etter krigen.

4. Karen født 1884 flyttet til Oslo og ble gift med Rudolf Olsen og bodde i Hagegata på Kampen og hadde bl.a. sønnen Olav Kongsås som også bodde i Oslo.
5. Emma født 1886 ble gift med Simon Johansson fra Brunskog, Sverige og bodde på Midtstad, Hvam i Nes og hadde barna: Signe og Kåre.
6. Johannes født 1887 døde snaut 2 år gammel i 1889 av krampe.
7. Mathilde født 1890 reiste til Amerika og ble gift med Torgeir Ness fra Stavanger og bodde i Chicago. De hadde barna: Walter, Ted og Kenneth, men ingen etterkommere.

Stua i Bjørnhullet. På trappa står Ole Olsen Bjørnhullet og Ola Bekken. Bildet er tatt ca. 1936.

8. Inga (1892-1982) ble gift 1918 med Marius Olsen (1880-1938) fra Bekken og de bodde i Nerbekken. De hadde barna: Ivar (1920-1993) ugift, Ole (1923-1991) ugift, Gunnar født 1932 er gift med Astrid Lauritzen født 1932 fra Drammen og bor der og Einar (1935-1954) ble drept i ei motorsykkellulykke.
9. Hartvig (1894-1980) reiste som ung til Amerika, men kom igjen rundt 1952 og bodde i Vogtsgate i Oslo og døde på Økern Aldershjem og var ugift.

Etter at Ole måtte flytte til Nerbekken ble plassen øde rundt 1947/1948 og da ble husene revet, slik at ingen fikk bo der lenger. Jorda ble brukt ei tid etterpå av Karl Nytomta. Det er et åkerstykke der som heter Bertestykket (uvisst opphav). Det er også ei teppe lengst nord i jordet som heter Grauthølet (antagelig på grunn av myrlendt terreng). Plassen ligger øst for Hersjøen og mellom nåværende bilveg og sjøen nord for Gammelsæteren og Nytomta.

Hammer

Gunnar Mandt skriver i sitt utkast til bygdebok for Vinger at på Austmarka er det to steder som kalles «Hammern». De ligger på Kolbjørnsrud og på Fagernes. På hvert sted er det en haug. Så lenge folk kan minnes er det holdt sankthansfest på Fagernes-hammern. Alle som kunne krype og gå, ja, mødre med barn på armen søkte hit til festen. Her sto en utgammel, morknet ask, hol og innråten. Folk sto og så det kraup orm inn i asken, og de kom ikke utatt, for det var lindormen.

På Kolbjørnsrud-hammern sto ei diger bjørk. Hvis en tok en brukt hestekosøm og stakk i verketanna så det blødde, og så slo sømmen i bjørka, var en leget for tannverken. I slutten av 1870-tallet røk bjørka av på høg stubbe under et stormkast. Jacob Skarnes har plukket ut søm i mengder, så det viser seg at tannverken er gammel og vanlig på Austmarka. Bjørka hadde morknet av all sømmen.

En tur paa Østmarken

Av Otto Olsen

Ved 9-tiden om morgenen startedes fra Kongsvinger i forholdsvis pent veir, men en østlig vind, der efterhaanden blir til en ren orkan, lover ikke godt for turen. Paa cykel bærer det opover forbi Granli, Flygin og Aabogen.

Efterat hjulene har gjort tilstrækkelig mange omdreininger, er jeg kommen frem til Holmen skyss-station. Jeg slænger cyklen fra mig. To skogskarer er de eneste tilstedeværende. Paa mit «goddag» faar jeg intet svar. Jeg forstaar at det ikke er deres skik at hilse, da det ikke kan være av hat eller gammelt fienskap, eftersom de jo ikke kjender mig. Jeg later imidlertid som ingenting og finder mig en sitteplads. Gamlemor kommer litt efter ind og gir sig til at stelle med noget borte ved ovnen, mens hun alt i et snakker med skogskarene mest om «raadet» og maksimalpriserne samt alle bryllupper og begravelser der i bygden i det siste decennium.

Da den fysiske hunger er stillet, begir jeg mig atter ivei, dennegang til fots, fordi apostlernes heste er de eneste brukbare dyr paa en skogstur. Forsynet med handelsfuldmæktigens gevær og patroner begynder jeg med jægermine min vandring og naar efter en og en halv times rask marsch frem til Stenbraaten, der med sin vakre beliggenhet bringer tankerne hen paa Adams og Evas paradys. Efter megen parlamentering blir jeg enig med manden paa gaarden om, at han skal gjøre turen med som kjendtmænd til Østerby, som er mit endelige maal.

Og sandelig om jeg behøver at frygte noget med den mand som veiviser! Han minder mig med sin høie skikkelse, sine vaktsumme øine og sit sorte, uryddige skjæg, skinbarlig av en av Jacob Bulls skogsfigurer. Vi skal nu først ro over Varaldsjøen, som ved denne leilighet gjør sit bedste for at være i oprør. Vi maa hele tiden ro mot vinden og jeg kommer uvikaarlig til at tenke paa manden som tok to skridt bakover for hvert skridt han tok frem. Men hemmeligheten ved at han kom frem var den at han gik baklængs. Vor vei til Østerby blev bestrøet med regn, eftersom vorherre hadde besluttet at la det regne

ogsaa over de retfærdige. Efterat vi gjensidig hadde forsikret hinanden vel de hundrede gange, at det var fæle tider vi levde i og at alting er dyrt og da min følgesvend hadde berettet om, hvor megen moro det hadde været i hans bryllup, at han ved samme leilighet hadde maattet leie to mand til atstøtte ovnen paa grund av dansens vildhet, gaar vi av mangel paa samtaleemne tause en stund, indtil vi vækkes av vore betragtninger av en diger «fjørhana» (tiur) som med megen larm og stort plunder kommer sig op og unda. Belært av erfaringen blir vi enige om, at jeg skal gaa foran, som har gevær. Men jeg tænker i mit stille sind, at den «fjørhana» jeg skulle skyte paa i flugten, nok kunne fortsætte mange mile uten at behøve at tangere de evige jagtmarkers gebet!

I skumringen staar vi atter, vaate til skindet, ved Varaldsjøen. Overfarten i slikt veir og i en slik farkost maa selv efter Tordenskjolds maalestok være en bedrift og jeg skulde ønske, at en digter hadde deltat i den berømmelige færd for siden at omgi vore navne med udødelighetens glorie! Vor lille chalup gjorde sit bedste for om mulig at holde sig over vande med hulningen op og det lykkedes virkelig; for efter en tre kvarters roing steg vi i land paa den anden side, meget smigret over vor sjødygtighet, som for mit vedkommende bestod i at sitte aldeles stille og late som jeg ikke var ræd. Bakenuen, som jeg til min følgesvends store forargelse tillot mig at kalde hans baat, blev drat forsvarlig paa land og efter et par minutters forløp banker vi paa døren paa gaarden Holmby, hvor jeg skal ha kvarter for natten.

De, som tilfældigvis skulde ha færdes veien til Holmby neste formiddag vilde ikke ha undgaat at se en mand som med en stor «fjørhana» paa borsepipen med jægermine spankulerede veien nedover til Holmen. «Fjørhanan» var kjøpt av min sortskjæggede følgesvend fra igaar.

Kongsvinger 11/9 1918
Otto Olsen.

Stormen i 1969

Av Åge Sørmoen

Det er nå snart 50 år siden stormværet raste over Austmarka 1. november 1969. Folk som var vitne til det, hadde aldri opplevd slikt vær, iallfall ikke her i bygda.

Vinden forårsaket store skader, særlig på skogen som blåste overende. Mange tusen kubikkmeter tømmer ble liggende, og det var om å gjøre å få tatt vare på virket så fort som mulig så det ikke lå og ble forringet. Heldigvis var tida slik på 1960- og 70-tallet at det var stor investeringsvilje og aktivitet i bygg- og anleggsbransjen. Det var et marked som kunne ta imot det aller meste av trelast.

Jeg husker ganske godt denne lørdagen den 1. november, for jeg var midt oppe i det da uværet raste. Jeg arbeidet i Oslo, men var heime på Austmarka hver helg. Om ettermiddagen skulle jeg på folkebadet og ta badstu. Jeg dro dit med bilen og merket at det tok til å blåse opp skikkelig. Jeg kom ikke langt før det lå et vindfall over veggen. Det var å rygge tilbake og hente motorsaga, og mens jeg kappet treet, falt det et tre til like ved bakskjermene, altså vindfall både foran og bak bilen. Men jeg fikk saget meg fri og fortsatte til badet og badstua.

Bror min, Kjell, var vegvokter og hadde strekningen fra Kjerringkleiva til Mitandersfors. Utpå kvelden måtte han rykke ut for å rydde unna vindfall i veggen. Det ble et svare strev med motorsag og tømmeraks å få kappet og dratt unna alt tømmeret i veggen. Jeg husker at i Heimvangberget var det 40 trær som måtte ryddes unna.

For 50 år siden var det ikke vanlig å ha hjelm eller annet verneutstyr i skogen. Det hadde heller ikke vi. Men det aller farligste var å drive på i uvær og mørke mens trærne blåste ned rundt oss. Dette tenkte vi ikke så mye på. Og heldigvis – det gikk bra uten skader, og veggen ble farbar.

Hvis noen har minner fra uværet for 50 år siden, vil vi gjerne høre om det, så vi kan skrive om det i neste nummer av bladet. Og gjerne bilder av ødeleggelsene som stormen medførte.

Sofie Nordby

Av Andreas Aafloen, Glåmdalen 1954

Sofie kom til verden på garden Flakserud i Vinger den 10. mai 1874. Etter noen år flyttet hun til sin tante i Håkensteppa i Hølseter, da faren tok seg en Amerika-tur. Der var hun til hun var 19 år. Siden måtte hun ut og tjene sitt brød. Da fikk Sofie føle hva det betød å være fattig. Hun kom til Fagernes på Austmarka. Arbeidsdagen var lang, fra 4.30 om morgenen til 22 om kvelden, og gjerne lenger. Verst var det i onnene. – Je var der et halvt år, og for det fikk je 30 kroner, sier hun. Men folka var snille og det var bra å være der. Siden kom hun til Bottilsrud og var der et års tid. – Der fekk je 30 kroner året, men så fekk je to par sko, lerret til undertøy, et kilo ull til husur og litt verkenstøy. Der måtte je gå og slå ut høyet som fem mann hadde gått føre og slii ned. Og det var hardt for en 20-åring det. Je raka mange ganger så ærma døvne. Og så sliten vart je at je søvne bære je la mæ nepå. Men så kom heldigvis han far att ifrå Amerika, og han kjøpte Persbakken og fløtte dit, og han ville ha mæ hematt og slik vart det. Da Sofie var 24 år gammel, ble hun kjent med en mann som het Edvard Nabben. Han gikk omkring og snekret og gjorde geitdoninger for folk. Hun ble forelsket i mannen, og så ble det gifting og de slo sine pjalter sammen. De bodde noen år heime, men senere ble det fløtting hit og dit inntil de for 40 år siden kom dit Sofie nå bor. Plassen heter Nordby. Mannen døde for ni år siden. Nordby var husmannsplass under Solberg, og mannen måtte dit på pliktarbeid. Sofie fikk gjøre det som skulle gjøres heime. Bruket var ikke så stort. De hadde ei ku, to geiter og gris. – Det ble förmangel om våren, og ofte måtte je ta kjelken og reise til Johnsrud etter høy og dra hematt. Og det er en strekning på fire kilometer og mye motbakke. – Hadde mannen bra med arbeid? – Å nei da. Han måtte reise ut mye, ofte var han ute lange tider. Han reiste etter jul og var ofte borte til langt på våren. Og det kunne bli snaut med mat og penger. En gang var det rent ille. Onga grein og var sultne, og det var je sjøl også, og je ga onga den siste brøds mula je hadde. Den kvelden var je sulten da je la meg. Onga måtte få først, veit du. Og i pungen hadde je bære 25 øre å kjøpe mat før. Den natta

gråt både onga og je – onga for dom var sultne og je for morradagen. Je hadde hørt at det sto i Bibelen at det skulle komma mat fra himmelen!

Om morran da je sto opp, kom det nåa onger med mat åt øss. Det hadde vøri gravøl på et sted, og maten som vart til overs kom dom tel mæ med. – Ja det var fæle tier den gongen, sier Sofie og ser ned. Hun stikker forklesnippen bort i øyekroken.

– Det det var vel mye karding og spinning den tida?

– Ja, je måtte ta på mæ det for å livberge øss. Je har spønni mange hundre sneller med gån. En dag kardet og spann je fire sneller.

Og når vi regner at det går ei snelle til en voksen vott, vil det si at hun kardet og spann til to par votter den dagen. Vi kan da få et innblikk i hva ei husmannskone fikk gjøre den tida. Mange ganger var det poteter som skulle graves opp. Da var fortjenesten 40 øre dagen. Edvard hogg kostved i skogen og fikk 80 øre for en favn.

Sofie har tilbrakt mange timer ved rokken sin.

Godt sagt

Det har ikke kommet inn en eneste Austmarka-historie på det siste halvåret. Det betyr at Godt sagt-siden blir lagt ned fom neste nr. – hvis da ikke - - -

Denne gang har vi plukket litt fra Sven R. Gjems' bok Den satt 2007.

Styggsterkt

Gubben lurte seg til å ta en dram i veggskapet. Det var nok sterke saker, for han skar en fæl grimase med det samme. Kjerringa hans oppdaget hva han drev på med og sa surt:

– Det er fælt å ha i sæ nåe slekt og attpåtel sjå så stygg ut etterpå!

Gubben repliserte kvasst:

– Ja, du slepp den førandringa, du.

Bakvendt

En finnskoging deltok en gang i et bryllup i Östmark på svensk side. I bryllupsmiddagen og den etterfølgende festen deltok også kapellanen som på svensk vis hadde hvit krage innenfor sin mørke festhabitt. Vår venn fra norsk side rant dessverre bedrøvelig full allerede før festmiddagen og vaste tøvende omkring på tunet.

– Det är bedrövligt att se fulle människor som dig, och det ändå vid mitten på dagen, sukket kapellanen.

– Nei, det er du som er full, vrøvlet nordmannen – je ser nuk at du har sætt på dæ skjort'kragan din bak-fram i dag!

Kapellanen lot seg ikke irritere og tenkte at han fikk prøve å appellere til den norske skogfinnens ansvarsfølelse:

– Har du familj där hemma? spurte han.

– Ja, je har kjærring å fem unger – einn du?

– Jag har 250 socknbarn här i Östmark att ta hand om, svarte kapellanen.

Den berusede ristet forbauset på hodet og avleverte følgende gode råd:

– Da er det skjæka mæ på ti'e at du byner å snu buksa di bak-fram au!

Austmarka-nytt

- for 50 år siden

Forretning brant ned. Forretningsbygget til Bjørn Olsen på Kartbråten brant ned til grunnen i går kveld. Bygget inneholdt også leilighet for Gry og Bjørn Olsen og deres tre barn. Forretningen var oppført av kjøpmann Magne Omberg i 1954, og Bjørn Olsen overtok den for vel et år siden

Glåmdalen, 3/10 1969.

Lebiko blir øde. I høst flytter Lina og Ole Lebiko fra deres hjem innerst på Varaldskogen til et lite, nybygd hus ved Varaldskog skole. Paret er rundt 80 år gamle og har bodd på finnetorpet i 48 år.

Glåmdalen, 13/10 1969.

- og for 100 år siden

Redningsbragd. De to guttene Arne Brunsberg og Karelius Sæther fikk hver en belønning på 250 kroner av Carnegies heltefond. De reddet en tredje gutt, Henrik Hansen Borthus fra å drukne i Møkeren i mai 1917. Ved hjelp av to rajer og et tau fikk de trukket Henrik opp av vannet.

Indlandsposten, 20/9 1919.

Herrestyrerepresentanter. Ved kommunevalget i Vinger ble disse valgt inn fra Austmarka:

Socialistene: Halvor Aaserudsæter, Hans Kolbjørnsrud, Simen Berg, Kasper Husmo. Vara: Bernt Brandvalsbekken, Karl O. Gylterud, Hartvig Haget, Marius A. Karterudsæter.

Venstre: M. Holm, K. Fagernæs, M. Torp. Vara. H. C. Larsmon, Ivar W. Taubøll, Peder Varildbakken.

Demokratene: A. Brunsell. Vara: Jens Grasli.

Ca. 50 pct. av de stemmeberettigede avga møte.

Indlandsposten, 21/10 1919.

Adresseforandring

Hvis du har flyttet eller skal flytte, vil vi gjerne ha beskjed om det, slik at du kan få bladet til riktig adresse.

Utgiver: Austmarka Historielag

Organisasjonsnummer: 971 291 443

E-post: post@austmarkahistorielag.no

Hjemmeside: www.austmarkahistorielag.no

Styreleder John Martin Øverby, tel. 414 29 139,

epost j-m-oeve@online.no

Medlemskap koster 200 kr/år

Betales til: Austmarka Historielag,
postboks 38, 2227 Austmarka. Gironr. 1840.16.29625

Redaksjon

Åge Sørmoen (ansv. red.), tel. 917 02 455, e-post asormoen@online.no

Vidar Pedersen, tel. 924 50 292, e-post vip@online.no

Stoff til neste nummer må leveres innen 15. november

Trykt hos Vinger og Glåmdal Trykkeri as, Kongsvinger

Opplag: 900